

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **J. S.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o nesouhlasu Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích s postoupením této věci Krajským soudem v Praze,

t a k t o :

K řízení je místně příslušný Krajský soud v Hradci Králové.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou dne 17. 12. 2014 u Krajského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 2. 8. 2013, č. j. X, jímž žalovaná zamítla námitky a potvrdila své rozhodnutí ze dne 16. 1. 2013, č. j. X, kterým zamítla žádost žalobce o starobní důchod.

[2] Krajský soud v Praze usnesením ze dne 26. 1. 2015, č. j. 43 Ad 90/2014 - 30, postoupil věc Krajskému soudu v Hradci Králové. Žalobce podal žalobu ve věci starobního důchodu, a proto byl podle ustanovení § 7 odst. 1 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu měl žalobce bydliště, popř. v jehož obvodu se žalobce zdržoval. Jelikož žalobce měl bydliště v Pardubicích a za bydliště nebylo možné považovat umístění žalobce ve věznici, nebyl místně příslušný Krajský soud v Praze ale podle ustanovení § 7 odst. 3 s. ř. s. právě Krajský soud v Hradci Králové.

[3] Krajský soud v Hradci Králové nesouhlasil s postupem Krajského soudu v Praze, a proto dne 13. 3. 2015 věc předložil ve smyslu ustanovení § 7 odst. 5 s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o místní příslušnosti. K tomu uvedl, že je třeba podle ustanovení § 7 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout rovněž k místu, kde se žalobce zdržuje. Žalobce se současně nachází ve Věznici v obvodu Krajského soudu v Praze, přičemž podle sdělení vězeňské služby je konec jeho trestu stanoven na den 18. 12. 2015. Jelikož žalobce je s ohledem na jeho žádost o ustanovení právního zástupce pravděpodobně nemajetný, je třeba zohlednit i náklady státu, které by vznikly v důsledku cestovních výdajů advokáta. Ačkoli je krajskému soudu známo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2004, č. j. Nad 79/2004 - 25, č. 371/2004 Sb. NSS, domnívá se, že z § 7 odst. 3 s. ř. s. nelze vyčíst podmínku úmyslu dobrovolně se zdržovat

na určitém místě a právní výklad může mít významný vliv na výši nákladů právního zastoupení hrazených státem.

[4] Žalobce ve vyjádření ze dne 27. 3. 2015 uvedl, že nemá, co by dodal, a že souhlasí s postupy soudů, protože jim nerozumí a nemá advokáta; zároveň souhlasí s názorem Krajského soudu v Hradci Králové.

[5] Žalovaná se ve lhůtě stanovené soudem nevyjádřila.

[6] Podle § 7 odst. 3 s. ř. s. „[v]e věcech důchodového pojištění a dávek podle zvláštních předpisů vyplácených spolu s důchody a ve věcech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, dávek státní sociální podpory, dávek pro osoby se zdravotním postižením, průkazu osoby se zdravotním postižením, příspěvku na péči a dávek pomoci v hmotné nouzi je k řízení příslušný krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel bydliště nebo sídlo, popřípadě v jehož obvodu se zdržuje“.

[7] Nejvyšší správní soud skutkově obdobný případ posuzoval již v usnesení ze dne 8. 6. 2004, č. j. Nad 79/2004 - 25, č. 371/2004 Sb. NSS (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na: www.nssoud.cz). Žalobce zde brojil u Krajského soudu v Ostravě žalobou proti rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o plný invalidní důchod, přičemž uvedl jako adresu věznici, ve které v době podání žaloby vykonával trest odnětí svobody. Krajský soud v Ostravě posoudil svoji místní příslušnost a věc postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem, v jehož obvodu měl žalobce bydliště. Nejvyšší správní soud následně při předložení věci dospěl k závěru, že místně příslušný byl Krajský soud v Ústí nad Labem. Rozhodující bylo totiž určení místní příslušnosti v souladu s prvním pravidlem v § 7 odst. 3 s. ř. s., podle něhož je třeba za bydliště žalobce jako fyzické osoby považovat místo, kde tato osoba bydlí s úmyslem se zde trvale zdržovat, a druhé pravidlo se mohlo uplatnit pouze tehdy, pokud nebylo možné zjistit místní příslušnost podle pravidla prvního.

[8] Uvedený závěr potvrdil a o nové důvody rozšířil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 20. 3. 2013, č. j. Nad 17/2013 - 16. K pojmu bydliště uvedl, že „[r]ovněž dostupné komentáře občanského soudního řádu k pojmu ‚bydliště fyzické osoby‘, kteréžto určuje její obecný soud, vychází z toho, že bydlištěm se rozumí místo pobytu, tedy místo, ve kterém se daná osoba zdržuje s úmyslem zdržovat se zde trvale. Tento pojem nelze zaměňovat s pojmem ‚trvalý pobyt‘, jež užívají předpisy, které upravují evidenci obyvatel. Rozhodující tedy není, kde je fyzická osoba přihlášená k pobytu a jakou adresu má uvedenu v občanském průkazu či jiném dokladu totožnosti, ale její bydliště skutečné, faktické. Tím je třeba rozumět obec nebo městský obvod, kde daná osoba bydlí s úmyslem se zde trvale zdržovat, tedy kde má byt, rodinu nebo kde pracuje, jestliže zde také bydlí“.

[9] Z citované judikatury uplatnitelné i v tomto případě vyplývá, že pojem bydliště je nutné vykládat ve smyslu místa, kde navrhovatel bydlí s úmyslem se zde trvale zdržovat. Nejvyšší správní soud dále neshledal důvody, proč by se měl v nyní posuzovaném případě odchýlit od své konstantní rozhodovací praxe. Za místo, kde účastník bydlí s úmyslem se zde zdržovat trvale, zpravidla nebude možné pokládat věznici, kde účastník vykonává trest odnětí svobody, což je okolnost na jeho vůli nezávislá a z povahy věci dočasná.

[10] Navzdory právnímu názoru Krajského soudu v Hradci Králové je podmínka, že se navrhovatel v místě pobytu zdržuje dobrovolně, přirozenou součástí pojmu „bydliště“,

pokračování

jenž je oproti pojmu „trvalý pobyt“ založen na právním uznání faktického stavu (srovnej § 80 odst. 1 věta první zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, s § 10 odst. 1 věta první zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů). Trvalý pobyt je však důležitou indicií, na jejímž základě lze usuzovat na bydliště účastníka. V nyní projednávané věci tak lze vycházet z toho, že trvalý pobyt účastníka v Pardubicích je rovněž místem jeho bydliště, neboť ze spisu ani z vyjádření žalobce nevyplývá nic, z čeho by bylo možné usuzovat jinak. Okolnost, že se žalobce t. č. zdržuje ve věznici, proto nemá na určení místní příslušnosti vliv.

[11] K otázce zvýšených hotových výdajů ustanoveného zástupce Nejvyšší správní soud uvádí, že se zatím jedná pouze o hypotetickou úvahu, protože zástupce nebyl zatím žalobci ustanoven a není ani známa výše nákladů. Vznesená námitka by mohla mít nanejvýš význam pro posouzení návrhu s ohledem na delegaci vhodnou (§ 9 odst. 2 s. ř. s.). Jelikož přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu je ale výjimkou z ústavní zásady, podle níž nikdo nemůže být odňat svému zákonnému soudci (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), musí být skutečnosti, které odůvodňují přikázání věci, výjimečné, závažné a objektivní povahy. Pouhá lepší dostupnost soudu nemůže být bez dalších okolností důvodem, pro který lze věc přikázat jinému než příslušnému soudu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2004, č. j. Nad 89/2004 - 26), a ani výkon trestu odnětí svobody nenaplňuje sám o sobě podmínky delegace vhodné (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2006, č. j. Nad 12/2006 - 21).

[12] S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud nesouhlas Krajského soudu v Hradci Králové s postoupením věci nedůvodným, a proto rozhodl podle § 7 odst. 5 s. ř. s. tak, že k řízení je místně příslušný Krajský soud v Hradci Králové. Tímto rozhodnutím Nejvyššího správního soudu jsou soudy vázány.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. dubna 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu